

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe $\frac{1}{2}$ an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiunea a
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Școlare.

În școlile noastre populare s'au început deja examenele și se urmează succesiv, așa că putem zice că suntem în era examenelor.

Acest fapt ne provoacă câteva reflexiuni, relative la această modestă dar sublimă instituție, menită să dea lumină, credință și mângăere, să creeze binele, să reducă răul...

Nu odată am auzit, nu odată s'a spus la adresa poporului nostru crudul adevăr, că suntem între cele din urmă neamuri din patria noastră, în ce privește nivelul cultural. Și nu odată, reflectând aceluși adevăr, am ridicat și noi cuvântul și peste tot ziaristica română, corporațiuni și societăți, avizând că trebuie îndreptare, că se cere, se pretinde o îmbunătățire a condițiilor școlii, pentru a se ajunge la rezultate mai fericite.

Desvelind însă ranele, deși, ce e drept, acesta este primul pas pentru vindecare — dacă aceea este peste tot cu puțință (și în cazul de față, incontestabil) —; recunoscând necesitățile; simțind direcțiunea în care este a se lucra, a se face dispoziții: totuși foarte cu greu se poate contribui la înaintarea școlii noastre.

Pentru că în primul rând situația materială a credincioșilor noștri peste tot, jertfele pe cari poporul e nevoit să le aducă, în lipsa de alt ajutor, îngreunează traiul și preocupățiunile de altă natură.

Din punctul de vedere intelectual-educativ, de-o parte bogăția materialului prescriș și pretențiile legale pentru rezultatul învățământului, se lasă ca un greu balast peste munca învățătorului; și pe de altă parte, e împedecat progresul elevilor în disciplinele școlare, din motivul încărcării cu elemente prea multe și în mare parte străine firii, minții sale și trebuințelor...

Să mai cităm un al treilea punct gravamină cu greu de înlăturat din calea progresului? Frecvența neregulată? E de prisos să analizăm importanța și gravitatea acestui mare inconvenient; căci întru atâta numai am relevat aci momentele înșirate mai sus, întru cât vrem să relevăm că între împrejurări vitrege, totuși este a se observa un progres în dezvoltarea școlii noastre populare.

Și acest progres, pârghia lui, e pusă de sus, dela cele mai înalte corporațiuni ale diecezei noastre, dela Ven. Consistor și Sinod eparhial.

Consistorul, anume, a sistematizat, ca să zicem așa, inspecțiunea școlară prin comisari, oameni de specialitate în ale școlii; — iar Sinodul o încuviințat instituirea unui inspector general școlar.

Nu încapă îndoială, că prin aceste filiere ale sale, cu ajutorul astor fel de elemente, capul diecezei și Consistorul vor putea fi în totdeauna informați bine asupra stărilor școlare din dieceză, — dar ce e mai mult, mandatarii consistoriali ca cei numiți, vor fi căleuze, provăuitori și îndreptători ai învățătorilor mai slab pregătiți sau ajunși prin izolare, prin condițiuni neprielnice, la un nivel scăzut față cu cerințele misiunii lor și timpului nostru.

Dela aceste instituțiuni cu drept cuvânt putem să ne așteptăm la binefăcătoare aplicare și de sigur, că ori ce îndreptare, orice îmbunătățire, cât de neînsemnată la aparență, va contribui mult la desfășurarea progresivă, la întărirea școlii noastre naționale-confesionale: pentru luminarea poporului nostru și întărirea lui în credință și tradiție.

Călătoriile prin Ungaria

ale lui

Evlia Celebi.

(1660—1664).

— Urmare. —

Brașovul.

Descrierea Brașovului, a orașului mare, vechi și comercial. Prinșonierii mei povesteau că l-a clădit un regc cu numele *Andrei*. Stă sub stăpânirea regilor Ardealului și e reședința *episcopilor* (?) saso-maghiari. Saso-maghiarii nicicând nu se răscoală contra Ozmanilor, pentru că sunt negustori cumiști, circumspecti și iscușiți. Au eșit la împinarea noastră căpitanii cetății, episcopii, judecătorii, toți înarmați, călare, în mâni cu bastoane de argint, într'un corp de armată și ne-au găzduit în suburbiul orașului. La cejalalti soldați ai nostri le-au făcut loc în partea de apus a orașului, unde aceia s'au așezat în șetri și apoi luând în seamă patru mii de soldați de ai nostri, au adus și au dat de cap câte două *ocale* de carne, câte o oacă de jimblă și o mulțime de alte mâncări și beuturi și au zis: „Zece zile sunteți oaspeții noștri, insallah! darea pentru padișah o facem iar în ziua a unsprezecea vă concediăm“. Această veste bună ni-au spus-o și fără întârziere, îndată au început să adune banii, iar eu, biet de mine, am început să vizitez orașul din toate părțile.

Forma cetății. Această cetate este așezată pe un loc cu râpe, coline și fiindcă înălțimea ei cade în partea de miază-noapte, prevăzători, au clădit în locul acela două bastioane tari ca niște cetăți, separate de fortăreață; cetatea este puternică, are bastioane mari și în fiecare sunt câte 40—50 tunuri baliemez. Are peste tot două mii de soldați, între cari nemți (Austrieci?) nu sunt și nici nu pun acolo.

În cetate sunt peste tot zece mii de odăi, pentru-că în fiecare palat sunt 5—10 locuințe de sus și de jos, cu pictură cameleonică și toate sunt clădite după regulile geometrice, și sunt tot verzi galbene, albastre, albe acoperite cu ceramică, cu acoperișe frumoase. Câte-va mii de case sunt acoperite cu șindriile. Sunt diferite ferestre de cristal și oglinzi, balcoane și diferite terase.

E un oraș pompos, cu case, cari se nălță care de care. Are 70 de biserici, dar 22 aparțin Mănăstirilor și în fiecare dintre acestea sunt 200 *lădici* și *irșici*. Toate au vârful acoperite cu aur și plumb, în vârful turnurilor cu clopotele crucea strălucește ca aurul. Suburbiul are 40.000 odăi așa spun consilierii orașenești. Și acesta e încunjurat cu un zid. În nici o țeară nu sunt așa fel de palate pitorești strălucite provăzute cu vii și grădini, ca paradisul.

Cearșia, basarul și toate stradele sunt făcute în formă de tablă de șah, are 2000 prăvălii, dar nu sunt toate în strada principală. Industriașii le crează în casele lor, femeile și fetele, după obiceiul lor, și în cearșie. Pe strade abea pot umbra de mulțimea oamenilor. După socoteala paragarilor sunt în cetate 100.000 de oameni, deoarece cetatea fiind în singuranță față cu Ozmanii foarte mulți maghiari s'au refugiat în cetate. Desbazarul nu are un *bedestan* (prăvălie de stofe) cum sunt în orașele din Rumelia, de aceea strălucesc în bazar mărfurile cele mai multe din Arabia, Persia, Hindostan, Bochara, Molta, Rusia, Polonia, Boiemia și Germania. De diferitele frugalii miro-sitoare, cari se găesc în bazar, devine mirositor creierul omului. Are 15 hanuri, negustori din strănătate locuesc în aceste, și negustorii a 7 continentele ale pământului se întâlnesc aici pentru că orașul acesta este Eghiptul Ardealului.

Apa și aerul sunt foarte plăcute, viile și grădinile nenumărate, strugurii devin de un gust dulce piscător. Sunt vestite prunele, merele, perele și pâinea albă. Orașul zace la marginea continentului al cincilea. Am povestit în special de distincții orașului, cu învățații, cu medicii și acest mi-a pricinuit multă plăcere și bucurie. Plecând deja Brașov spre apus în 5 ore am ajuns în apropierea cetății Făgăraș, unde trecând peste un platou în 9 ore am ajuns la cetatea Făgărașului.

(Va urma).

Predică

ținută în Sâmbăta lui Lazar.

„Cel ce se încrede în avuția sa, căde-măntăit dar' ca frunza vor înverzi cei drepti.“

Iubiți Ascultători!

Numai câteva zile sunt la mijloc până la pră-nuirea luminatăi învierii a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, este deci vremea, ca înainte de ce am pătrunse pragul săptămânii suferințelor lui, să stăm de vorbă să ne dăm seamă despre noi și faptele noastre. Care putem să mărturisim cu inimă liniștită, că suntem creștini adevărați? Oare traiul nostru așa este, după cum el ne-a învățat să fie? Faptele ce le săvârșim sunt creștinești sau ca ale cărturarilor și farizeilor, ce să răstignit pe Iisus?

Iată tot atâtea tutrebări, asupra cărora trebuie să ne dăm răspuns așa după cum ne spune suflul și fiecă am lunecat pe căi rătăcite să ne îndreptăm iară dacă am umblat în voia Domnului, să ne mângăie ca astfel. Înpăciuiți cu noi înșine și cu D-zeu, să putem apropia curați cu trupul și sufletul de sărbătorile Paștilor, ziua, când Mântuitorul rupe lanțurile morții și ne mântuie de robia păcatelor.

Minunate sunt cuvintele s-tei scripturi și mângăitoare învățăturile Domnului! Numai trăinid confort

acestora poți fi fericit, la ce trebuie să se nizuiască omul a o ajunge aici pe pământ, chiar mai ales în viața cea de apoi.

Azi iubiților ascultători prin învățăturile ce le voi spune voiesc să mângâi pe cei întristați și să îndemnăm spre îndreptare pe cei ce au lunecat pe căi ră-tăcite, deci mă rog să mă ascultați cu luare aminte.

Suntem obicinuiți a crede că acela este fericit, care este bogat, care poate trăi, după placul inimii sale, iar cel sărac, cel chinuit de griji și neajunsuri este nefericit.

Fericirea iubiților ascultători să nu-o căutăm în traiul bun s'au rău al omului, ci în inima și în sufletul nostru, de aceea scris este, în sfânta scriptură „*Cel ce se încrede în avuția sa, cădea-va, dar' ca frunza vor înverzi cei drepti*“. Despre un om bogat putem să zicem, că-i norocos, iar despre cel sărac că-i nenorocos, nici odată însă că numai bogatul ar fi fericit iar săracul nefericit. Fericit este numai cel drept, iar nefericit păcătosul, și cu atât e mai rău pentru el, cu cât are avere, căci aceasta îl înstrăinează tot mai tare dela viața creștinească, îl îndepărtează tot mai tare dela mântuire.

Astfel stând lucrul oare este iertat creștinului a cărti contra lui D-zeu atunci, când vede un om avut, dar' păcătos? Cade-să omului năcăjit a zice „Doamne dacă este dreptate pe lume, atunci de ce dai trai bun pe pământ aceluia care este mai păcătos decât mine, iar pe mine mă lași în năcazuri și-n sărăcie“?

Aceasta este nedreptate contra lui D-zeu, care o fac însă numai cei ne pricepuți. D-zeu este părintele nostru al tuturor. El știe ce face și omul un verme neputincios în mâna Lui, nu-i iertat să cărtească contra Creatorului său. El nea dat legi după cari trăind suntem fericiți. De ce nu le țineau dară? De ce căutam desfătări și plăceri? De ce urâm, pe cel ce are și de ce nu întindem mână de ajutor săracilor?

„*Iubiți-vă unul pe altul*“ este porunca Domnului.

„*Împliniți legea și veți fi fericiți*“. Nu căutați plăceri și desfătări, ci căutați mântuire, care nu vi-o poate da lumea aceasta, ci numai D-zeu. S'au creștine nu dorești mântuirea sufletului tău? S'au crezi că cu moartea toate s'au gătat? Un ca acela nu știe, că este deosebire între om și dobitoc, nu știe, că om trebuie să aibă la samă înaintea lui D-zeu, pentru faptele sale.

„*Inimă curată zidește întru mine D-zeule*“, zice s. David. Aceasta e dorirea lui, pentru ca să poată fi fericit pentru ca să se poată mântui de păcate. Inimă curată să cerem și noi dela D-zeu.

Ca să aibi fericire deplină, trebuie ca inima să-ți fie curată totdeauna, plină de cugete bune de cugete rău. Dacă inima este curată, atunci când ne aflăm în biserică și când petrecem afară de ea. Durere, aceasta nu se observă la toți creștinii, nici chiar până ce sunt în biserică. Și între noi sunt mulți, cari în biserică n'asculță s-ta slujbă, ci vorbesc, rând, împedecă și pe alți și se ruga și de a petrece în frica lui D-zeu. Aceștia sunt călcători de lege, și numai din modă vin la biserică, nu însă din inimă curată.

Nu e însă destul, a fi creștin, pentru ca să te poți mântui. Iuda Iscariotul a fost învățacelul lui Iisus și totuși nu s'a mântuit, căci inima nu ia fost curată.

Cel cu inimă curată nu cărtește contra neajunsurilor și necazurilor, cel întimpină, și nu cărtește contra lui D-zeu. Pildă să ne fie Mântuitorul nostru. El a fost fără păcat, a fost fiul lui D-zeu, și totuși a trăit în sărăcie, a suferit toate batjocurile și chinurile cu inimă curată, căci El a știut și nea învățat și pe noi a crede că dincolo de moarte este adevărata fericire și viață. El n-a venit să te preamărească, ci să ne dea învățături pentru ca și noi să ne mântuim.

Aduce-ți-vă aminte de sârmanul Lazar, care s'ar fi mulțumit și cu sfărământurile de pe masa bogatului. Era plin cu bube urâte, ce le lingeau câinii, dar' n-a cărtit contra lui D-zeu, căci inima ia fost curată, D-zeu pentru aceasta ia dăruit fericire ducându-l în sânul lui Avram, iar bogatul a fost aruncat în focul de veci. Cu drept cuvânt se scrie în dumnezeiasca scriptură: „*Cel ce se încrede în avuția sa, cădea-va, dar' ca frunza vor înverzi cei drepti*“.

Aduce-ți-vă aminte de Iov. D-zeu ia luat averea, ia luat copiii, la umplut cu bube pe tot trupul și n'avea toate acestea inima ia fost curată, indestulită în tot deauna.

Iubite creștine! Dacă aceste pilde nu-ți sunt în deajuns pentru a-ți arăta, că numai prin inimă curată ajungi la fericire, cearcă viața sfinților și vei vedea, că aceștia mai bucuroși și-au jertfit viața, decât să se lase plăcerilor și păcatelor.

Inima curată are în sine frica Domnului, iar Scriptura zice: Cu frica Domnului se depărtează omul dela rău.

Creștine! De nu vrei să superi pe Domnul și dacă dorești în fericire să petreci ziua învierii vină la biserică, vină spune păcatele tale Duhovnicului, ca prin darul, ce i s'a dat, slobozându-te de ele, să poți avea inimă curată.

Când boalești chemi doctorul să te tămăduiască. Așa fă și acum. Dacă sufletul tău este bolnav, vină la altarul Domnului împărtășește-te cu sfințele taine. De ești dușmănit cu cine-va, dă mână de împăcare, ca prin aceasta să alini durerile mântuitorului. De ai făcut cui-va rău, mergi roagă-te de iertare, de tea supărat cine-va nu-l ură, ci zi cu Hristos „Doamne iartă-l“.

Cel ce din voia lui D-zeu are avere folosiască-o spre bine să nu se uite de cel sărac. Să nu facă ca bogatul din evanghelie, ce și-a adunat comori desfătându-se numai el ne aducându-și aminte de D-zeu și de aproapele său. Aducă-și aminte de cuvintele s-tei scripturi „*În cât a-ți făcut aceasta unui dintre acești mici frați ai mei, mie mi-ați făcut*“.

Aducă-și aminte de aceste cuvinte mai ales acum când anul a fost rău, și când mulți oameni săraci vor fi, cari în luminata zi a învierii nu vor avea nici mălai de masă. Aducă-și aminte de cei orfani, cari ne văd haine cu ce să se îmbrace, vor trebui să rămână acasă atunci, când toată lumea să va umplea de veselie.

Acestea am voit să vi le spun. În ăst mod poate omul să ajungă la fericire și dacă resplăta nu vor avea pe pământ pentru faptele sale cele bune, va fi răsplătit în cea lume, cu viață vecinică fericită. Primiți-le aceste sfaturi cu acea dragoste cu care vi le spun.

Și acum cătră tine mă întorc părinte al Puterilor rugându-te ca să răvarși ploaia darurilor tale, ca sămânța ce o am sămănat să prindă rădăcini în inimile tuturor ca astfel să se adeverească că nu dela mine am vorbit, ci Tu Doamne mai învățat. Amin!

Petru E. Papp
teolog c. III.

Proverbele Sf. Părinte Efrem Sirul

— Imitațiune a proverbelor lui Solomon —
(Urmare.)

*Cap. 3. Morala pentru regiși judecători. —
Despre grija pentru cei săraci.*

Un rege, care iubește creștinismul, e prea fericit, pentru că lasă după sine o fericită aducere aminte, cerul și pământul vestește lauda lui. Un rege necredincios nu cunoaște în viața sa înțelepciunea și lasă după moarte pomenirea sa de blăstăm și rușinea sa nu se va clăti în veac. Judecătorul drept va fi căutat și limbile credincioșilor îl vor mări pe el. Cel necredincios însă n'are milă de sufletul său; pentru că el nu lucrează dreptatea și drept pe pământ!

Este scris: Cine apasă pe cel sărac, își mărește osânda sa. Nu face silă săracului, căci e lipsit și nu vătămă pe cel lipsit la judecată, căci Domnul are grijă de el.

Este scris: Mântuiește pe cei osândiți la moarte și nu lăsa pe sclav pe mâinile Domnului, ca să nu te blasteme și să te osândești! Este scris: Cine se bucură de cei nefericiți nu va rămâne nepedepsit; care însă se îndură, va fi binecuvântat. Toată lumea plină de avuții este acelui credincios; celui necredincios nici un filer. Cine se îndură de sărac, împrumută pe D-zeu, și acesta îi va răsplăti după prețul grației sale. Se zice: Cântarul mic și mare și măsura dublă sunt asemenea urgisite de Domnul. Cine sapă groapa deaproapelui, cade însuș în ea. Teme-te de Domnul și el te va mântui în ziua năcazului. Un rege temător de D-zeu grijește de locurile de debarcare și porturile mării și cel cu esperință și înțelept nu va neglija întărirea cetăților la hotare. Ambele sunt la inima regelui pentru esperința și iubirea de oameni. Un rege credincios cugetă în toată vremea la județul vecinic, și cel ce-și aduce aminte de dreptul Judecător, nu va uita de mântuirea oamenilor, care lăncezesc în lipsuri și strâmtări, în robie și în ezil.

Fericit e omul, care prin puterea vremelnică și-a agonisit mărire statornică; pentru că

cel ce stăpânește azi, poate mâne să moară; cine face însă voia Domnului, rămâne în veac. Doctorele în urma diferitelor esperințe își arată vrednicia sa.

Cap. 4. Despre încunjurarea moleșiei, despre blăstămarea, despre folosul cuvântului lui D-zeu, despre purtarea în biserică.

Multă moleșie naște patimi și boale; deslucrul cel mai greu este pentru prezent obositor. folosul însă este sănătatea și buna dispoziție. Nu fi desfrânat, sihastre, și nu bea vin până la înbetare, pentru a nu se tâmpi spiritul tău și grijile vremelnice nedespărțit să te ocupe. Taie nicul și va da vlăstari, smulge sufletul de căbur lucrurile lumesti și va crește acela în virtute.

Cine rabdă defăimările și vătămările se samănă leului închis în cușcă; cine se împotvește însă, se aseamănă aceluia, care singur nimicește. Frumos e mai pe sus de toate a merge la slujba d-zeească; a ieși însă înainte d'a finii nu e frumos. Așteaptă, frate, și ascultă sfatele scripturi ca să iei folos. Precum îi căbine călătorului în ferbințeală, o beutură reastfel rouează cuvintele lui D-zeu sufletul. V ieși să le ascuți, așteaptă, și dacă le primevei fi înțelept. De-ți este însă ție ascultarea d'vântului spre greutate, cu cât mai greu va fi deplinirea lui! La aceea însă învață a te cunoa pe tine însuși, ca să fii fără grijă precum sa eu. De mergem la casa lui D-zeu să nu fim în loc distrași! Omul nostru intern să se ocupe mai mult cu cugetări duhovnicești și cu rugăciune. Rugăciunea noastră să fie: »Tatăl nostru care ești în ceriuri« etc. Nici odată să nu zăpăcească spiritul nostru cu închipiri distragătoare. Stând aci la rugăciune te însuflețe înaintea căruia stai și toată inima și tot sufletul la dânsul îndreptate să fie!

Ascultă ce-ți spun: De merge cineva la cumpăra cu mult argint, cu gândul d'a cumpăra boi, cugetă el atunci la porci? De voiește însă cumpere asini, mai întreabă el de câni? Au sunt îndreptate cugetele lui la ceea ce are cumpărat, spre a nu fi luat în răs și a cheltui banii fără de folos? Și de ar fi nemijlocitul frate slab tușind și scuișind de multeori, să te smintească aceasta, ci adu-ți aminte că e dedicat pentru îngrijirea bolnavilor și a ciungilor.

Cap. 5. Desare frica de moarte; despre binefăcătoarea și defăimarea; despre credința și răbdare!

Ești sănătos, nu te înălța deci, ci teme-te căci tot trupul e în mâna lui Iisus Hristos, tuitorului nostru, ca și o gitară cu multe coarde în mâna unui om. Este scris: Ochii celor credincioși așteaptă în tot timpul rău; cei buni însă

în deplină odihnă. Căile vieții sunt cugetele celui înțelept, pentru ca ferindu-se de iad să se poată mântui. Cel nedisciplinat nu iubeste pe cel ce-l îndreaptă, cu cei înțelepți nu iubeste a umbla. Cine despretuește pe cel sărac păcătuește; cine se îndură însă de săraci, e fericit! Este scris: De smintește fratele tău, nu te bucură și nu sălta de bucurie de căderea lui, pentru că Domnul vede aceasta și-i va părea lui rău și-și va întoarce mânia sa dela el! Cel ce-și astupă urechile sale ca să nu audă pe cel mișel, va striga singur odată după ajutor, fără a fi auzit însă de cineva. Nu te bucura de ziua de mâne, pentru-că tu nu știi ce va aduce ziua de mâne! Nu face nici un rău și nu te va ajunge nici un năcaz! Nu iubi defăimarea pentru ca nu să te osândești! Este scris: Cel ce răspunde mai înainte d'a fi întrebat dovedește nebbie și se necinstește pe sine însuși. De fiul neînțelept nu se bucură părintele, cel moral însă va fi înțelept. Înțelepciunea nu stă din cunoștințe multe, ci precum este scris: Începutul înțelepciunii este frica Domnului, cunoașterea legii dovedește o inimă bună. Credința naște buna dispozițiune, simțământul bun este nu rău de apă vie și cel ce-l are se va umplea de apele lui. Nici o candelă nu arde fără oleu și fără de credință nimeni nu are dispoziție bună. Este scris: Cine fuge de creșterea bună, pe sine singur se urește, cine primește înfruntările își iubeste sufletul său. Nu fi grabnic la sfadă pentru că la sfârșitul tău să nu te căești. Un nume bun e mai prețuit de cât averea multă; peste argint și aur e bunăvoința. Fără răbdare nu putem zidi nici un turn și fără de recunoaștere nu putem exercia cu succes virtutea. Răbdarea nu se poate cântări fiind înbinată cu umilința. Darul grației răbdării vine dela Domnul și celor ce-l iubesc pel El li-o împărtășește și aceștia se vor mântui din multe suferințe.

Cap. 6. Despre neprecugetare, despre lipsa fricei de D-zeu, ură și pizmă, despre iubire, sgârcenie și mândrie.

Nebunul multe vorbește; înțeleptul însă tace. Când se trimite un monah înțelept spre cutare serviciu, toți câți îl văd măresc pe Domnul. Un nebun și amețit de beuturi săvârșește prin sate necuviințe și aduce astfel pe preposit și ceilalți frați la rușine. Lipsa fricei de D-zeu naște gânduri ușoratic; frica Domnului face însă și din tineri bătrâni. Cinsteste pe Domnul și nu năcăji pe nimeni. Urmează prorocului Samuil, care a fost plăcut atât Domnului cât și a ridicat evlavie oamenilor. Fiii arhierelui Eli însă cari nu s'au temut de D-zeu, s'au sfârșit de sabie. Nu te încrede unui tinăr temerar întocmit ca unui moșneag, care lucrează necuviință! Cine se teme de Domnul grijeste de poporul său. Pietatea cu umi-

lință și iubire înaltă, trimiterea monahului și la vremea de răspuns îl va lumina pe el. Ura și pizma, ascunse sub pietate, sunt ca și apa amară în vase de aur. Aruncă lemnul vieții întrânsa, și se va îndulci. Prin lemn (în pustie; exod. XV. 23—25) s'a îndulcit apa; totastfel se vor nimici orice cursă a vicelanului prin crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Iubirea luminează ochiul minții; cel ce iubeste însă dușmănia și neînțelegerea se aseamănă celui ce-și bagă mâna sa în cuib de vipere. Precum carul în lemn totașa e ambițiunea neînsetată în monarhie; și precum molia în haine așa e patina sgârceniei în inimile oamenilor. Nu te înalță pe tine însuși, pentru ca să nu cazii și să-ți atragi rușine; pentru că D-zeu înalță pe cei păcătoși până la pământ. Cel ce însuși se înalță, agonisește sieși rușine; cel ce servește însă deaproapelui întru smerenie se va preamări. Cel ce se îndură de cel sărac la vremea de lipsă, de acela se va îndura și D-zeu întotdeauna; căci milostenia creștinului rămâne la sine ca un sigil.

(Va urma).

Cari anume povești influențează mai mult asupra copiilor.

O întrebare pedagogico-didactică, pusă în revista noastră de colegul Faur, relativ, îmi dăduse prilejul încă de atunci, a vorbi ceva despre acest material de-o importanță covârșitoare în îndrumarea tinerelor vârstare ce ne sunt încredințate, pe calea cea adevărată a vieții, din toate punctele de vedere: morală-religioasă, hărnicie, îngrijirea de sine, stare fizică, depărtarea de viciuri, etc.

Mai liber acum ca altă dată, îmi împlinesc o datorie căreia trebuie să ne supunem toți frații de luptă: a ne spune părerile unii altora aci, pentru a se trage foloase din cele ce se vor crede că merită atențiune.

Să vedem întâiu rolul important ce-l au poveștile în educațiune, dacă constituie un material apercetibil și în urmă să observăm cari anume povești, și cum trebuie să le prezentăm copiilor pentru a-și ajunge scopul.

Asupra rolului important ce-l au poveștile în educațiune, e destul a ne retrage cu gândirea în sufletul nostru și a arăta că de și oameni formați și asupra cărora s'ar putea zice că prea puțin mai poate influența o poveste, totuși, după citirea unui roman — moral bine înțeles — a unei nuvele, basm, etc., mila, compătimirea către cel suferind, admirațiunea pentru eroic, disprețul pentru laș, gândul de a imita pe cel harnic, etc. ne cuprinde tot eul intern și ne transportă în sfere depărtate de actele, de multe ori scabroase — a celor ce ne înconjoară. Ori rol, mai înăl-

lător, mai mare, ca acela de a transforma caracterele sau a le modifica măcar în parte spre bine, poate fi altul? Apoi lăsând excepțiile deoparte, se știe că un om bine educat, e și instruit și deci rolul poveștilor în dezvoltarea unor facultăți sufletești, mai cu seamă memoria, e de o netăgăduită importanță. Mi aduc aminte, cu multă mulțumire, cum numai grație basmelor, ce am avut ocazie a asculta la vârsta fragedă de 7—8 ani, și a le reproduce celor neștiutori de a mea seamă, puteam imagina și reproduce istoria cea lungă a lui Mihaiu Viteazul (după Tocilescu) cu toate amplificările și notițele fără a citi odată măcar, ci numai după povestirea institutorului, care nu cunoștea împărțirea în unități metodice și n'avea nici cum divide un subiect în mai multe lecții, nepermițându-i programa după vremuri.

În dezvoltarea memoriei, poveștile, dacă sunt spuse doar în felul ca să influențeze atât asupra copilului, în cât să-l facă numai să asculte, și să înceapă dela o etate cât mai fragedă, au o influență neînchipuit de mare. Caracteristic e cazul cum mai toți colegii mei de clasele primare, fii de săteni, puteau reproduce narațiunile institutorului, și cum mai toți cei din oraș rămăneau aproape muși. Explicația o găsesc în șezătorile de altădată dela sate, la curățitul păpușoiului din foi, torsul cânepii, etc. unde și copii luau parte iar cei din oraș dormitau de vreme, părinții având alte griji și ocupațiuni — cele dela oraș.

Merg până a afirma, că mare parte din vetele colegilor, că nu mai au copiii de altă dată își găsesc resunetul și în desființarea șezătorilor, unde în lungile serii de iarnă se povesteau fantasticele basme românești și copiii le sorbeau cu nesățiu, siliți doar de plăcerea ce li se desfășura și din spiritul de imitație inerent firei copilărești.

O altă facultate sufletească pentru dezvoltarea căreia poveștile contribuie în primul rând, e și fantasia.

Copilul ca și omul, caută a crea din mintea sa lucruri imaginare, chiar singur lăsat. În cazul acesta însă el nu va putea trece din domeniul lucrurilor și ființelor ce-l înconjoară. Sub influența poveștilor, va trece cu gândul »peste nouă mări și nouă țări«, va crea »munți de peatră« . . . »feți frumoși« . . . »cosânzene«, »sfarmă pietre«, etc., și a mai spune cum și unde îi ajută copilului, puțin mai târziu — în clasele primare — o fantazie dezvoltată, mi pare că repet lucruri cunoscute colegilor, ceea ce nu mie în intenție. Tot pentru aceasta am trecut repede asupra înrăuririi ce o au poveștile asupra altor facultăți sufletești ca judecata morală cum și influența mai mult decât binefăcătoare ce cu acest ingenios material îl avem la îndemână în perfecționarea limbajului.

Toți trebuie să recunoaștem importanța poveștilor în educațiune și rolul mare ce-l au în omenire, așa după cum s'au pronunțat și toți oameni mari și dintre care lăsând la o parte pe cei străini, citez în primul rând pe marele nostru poet V. Alexandri care iată cum se exprimă:

»Drăgălașele povestiri care îmi îngănuau somnul cu visuri încântătoare și care au avut o fericită înrăurire asupra închipuirii mele de când sunt pe lume. Ele au contribuit a mă face poet. În adevăr aceste fantastice roduri ale imaginației poporului Român, au un caracter de originalitate, care te ridică mai pe sus de cât basmele altor neamuri, care sunt și inavuțite de tradiții mitologice ale anticilor nostri străbuni și viu colorate de razele soarelui oriental. În povești generațiile noi vor învăța a cunoaște valoarea inteligenței și a naturei poporului Român«.

Nu mai puțin ne putem convinge și din zisele iarăși cunoscutului cercetător G. Dem. Teodorescu.

«Datinele, poveștile, musica și poezia sunt arhivele popoarelor, cu ele se poate reconstitui trecutul întunecat.

Poezia populară este întâia fasă etc.«

Tot asemenea și scriitorii străini, conglănuesc cu privire la valoarea intrinsecă a poveștilor, atribuindu-le toți o importanță educativă de primul ordin. În fața acestor păreri, când mai toți pedagogii de seamă accentuează importanța poveștilor pentru copii, și când alte popoare, mai cu seamă Germanii, care au obținut rezultate așa de frumoase după urma școlii, le au dat aci o preponderanță așa de mare că nici noi nu putem rămânea indiferenți și a nu băga în seamă acest material de învățământ al cărui scop formal, e așa de bine determinat.

(Va urma)

CRONICA.

Instalarea de protoprezbiter în Hălmagiu. Sâmbătă, la Constatin și Elena s'a făcut instalarea părintelui Cornel Lazar în scaunul protoprezbiteral din Hălmagiu.

Noul protoprezbiter a sosit Vineri însoțit de P. C. S. protosinCELUL, mandatar episcopesc Roman Ciorogariu, domnul Dr. Nicolae Oncu, fiul Zărandului de odinioară și multă preoțime din părțile Gurahonțului. La actul introducerii în s-ta biserică părintele mandatar episcopesc R. Ciorogariu a vorbit la inima poporului adânc emoționat de înaltul avânt al ideilor și profundul sentiment al ortodoxiei. La discursul de introducere a urmat potopopul instalant și învățăcelul părintelui Ciorogariu, părintele Cornel Lazar, vestind pace și bunăvoință între oameni. La serviciul divin a cântat corul tinerimei din Hălmagiu sub conducerea d-lui Inv-

țator M. Vidu, cu multă precisiune și cu drag ascultat de cei ce erau în biserică.

După serviciul divin a urmat banchetul, unde' au participat și autoritățile politice, pe lângă o imensă lume românească. Aici s'au rostit frumoase discursuri pentru Majestatea Sa, pentru P. S. Sa episcopul nostru diecezan, pentru mandatar, pentru noul protoprezbiter, pentru dl Oncu, pentru autoritățile civile etc.

Preoți din Transilvania pentru Dobrogea. În ultima ședință a s-t Sinod al României s'a primit propunerea, de a se aduce preoți din Transilvania pentru bisericile din Dobrogea, dacă cei din România nu ar voi să se ducă în Dobrogea. Ministrul de culte a consimțit cu aceasta propunere, însă a cerut, ca în cazul acesta preoții aduși din Transilvania să-și câștige mai întâiu recunoașterea calității de cetățeni români.

Reuniunea română de muzică din Sibiu aranjează o Festivitate jubilară, ce se va ține în Sibiu, în 26 Maiu st. v. a. c. și zilele următoare, din incidentul împlinirii unui pătrar de veac dela înființarea sa, cu următorul program: Joi, 26 Maiu v. a. c. 1. La 9 ore a. m. Liturgie festivă în biserică din suburbiul Iosefin. 2. La 11 ore a. m.: Actul festiv cu cântări și vorbire ocazională. 3. La orele 7 $\frac{1}{2}$: Concert festiv în „sala expoziții”. Vineri, 27 Maiu v. a. c. 4. Sara la orele 7 $\frac{1}{2}$: Opera populară-română „Moș-Ciocărlan” de Tudor cavaler de Flondor. Sâmbătă, 28 Maiu v. a. c. 5. Sara la orele 7 $\frac{1}{2}$: Se repetează opera „Moș-Ciocărlan”. Duminecă, 29 Maiu v. a. c. 6. După amiază la 4 ore: Opera „Moș-Ciocărlan”, pentru popor și tinerime cu preț redus. 7. Sara la orele 7 $\frac{1}{2}$: Eventual se repetează din nou opera „Moș-Ciocărlan”.

† Necrolog, Murășanul institut de credit și economii societate pe acții în M.-Radna cu regret anunță trecerea din viață a domnului *Constantin Paulcescu* membru în direcțiune, întâmplată astăzi la orele 10, în Lipova. Înormântarea s'a făcut în 4 Iunie 1905. st. n. la orele 6 d. a. în morminții din țarină. Fie-i țarina ușoară și memoria binecuvântă! M.-Radna, la 3 Iunie 1905. st. n. Direcțiunea.

Aviz!

A apărut și se află de vânzare în tipografia noastră următoarele cărți școlare:

„**Istorie Bisericești**,” III carte de religiune pentru școlarele populare de dl profesor: *Dr. P. Barbu*, prețul unui exemplar 30 fil.

„**Exerciții intuitive**” în limba maghiară, de dl învățător *Ioan Vancu*, prețul unui exemplar 50 fileri, peste 10 exemplare 10% rabat.

„**Istorie biblice**,” I carte de religiune pentru școlarele populare de dl profesor: *Dr. P. Barbu*, prețul unui exemplar 30 fileri.

„**Tâlcuiala evangeliilor**,” de fericitul *Loga* cu litere cirile prețul 2 coroane.

Rugăciunile școlarelor compactate cu gust, în diferite colori, cuprinde întreagă utrenia și liturgia, de un prieten al școlarelor, prețul per exemplar 40 fil. Dela 10 exemplare 10% rabat.

Concurse.

Prin strămutare devenind vacantă stațiunea învățătorescă din **Becicherecul-mic** (ppresbiteratul Timișorii), se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a acestei stațiuni cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele anuale sunt: 1) în bani gata 600 (șese sute) coroane, ce se vor răspunde lunar anticipativ; 2) 30 (trei-zeci) coroane pentru lemne; 3) 10 (zece) coroane pentru scripturistică; 4) 10 (zece) coroane pentru conferințe; 5) cortel liber cu 2 odăi, grădină și aparținătoarele; 6) dela înormântări unde va fi postit 1 (una) coroană; 7) pentru curatorat și încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna. Cvinvenalul se obligă comuna a-l răspunde numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt în această comună.

Recursele ajustate cu documentele originale despre cvalificațiunea prescrișă, sunt a se înainta la Prea On. oficiu ppresbiteral în Timișoara-Fabric. Reflectanții vor avea să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arată desteritatea în cant și tipic — însă nu în ziua alegerii. Alesul fără alta remunerațiune va avea să provadă și cantoratul.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută în **Becicherecul-mic**, la 22 Maiu (4 Iunie) 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul ppresb. *Dr. Tr. Putici* m. p., insp. de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei din **Giulița**, devenită vacantă prin alegerea parohului *Iosif Popovici* la Bărzava prin aceasta se publică concurs, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul officios „**Biserica și Școala**”.

Venitele acestei parohii sunt: 1) O sesiune parohială pământ arător la țarină și o sesiune la deal, parte arător, parte fânaș și parte pădure. 2) Stolele obicinuite. 3) Birul uzitat. 4) Întregire dela stat pentru preot cu cvalificațiune inferioară 276 cor. 16 fil., iar pentru preot cu cvalificațiune completă 1076 cor. 16 fil. Parohia este de cl. a III-a.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie se avizează ca recursele lor instruite conform lit. c) din §-ul 15 al Regulamentului pentru parohii și adresele comitetului parohial din **Giulița** să le înainteze până la terminul concursual P. O. Oficiu Protoprezbiteral în M. Radna, iar dâșii să se prezinte cu stricta observare a dispozițiunilor §-lui 18 din Regulamentul citat în biserică din **Giulița**, pentru a-și arată desteritatea în cant, rituale și oratorie.

Giulița, la 4/17 Maiu, 1905.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Procopie Givulescu* protoprezbiter.

—L—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala I. de băieți (sub nr. 527 clasele inferioare) din comuna **Secusigi** (ppresbiteratul Timișorii) se escrie concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „**Biserica și Școala**”, pe lângă următorul salariu: în bani gata 340 cor. 24-60 Hl. grâu = 300 cor., 120 cor. pentru lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ, — 24 cor. diurne pentru participarea la conferințele învățătoresci, 10 cor. pentru scripturistică și cvinvenalul prescriș de lege, computat după cinci ani prestați în aceasta comună. Cvartir

liber în edificiul școlar de sub nr. 257 cu grădină în-
tra și extravilană.

Dela recurenți se recere: ecalificațiune învățăto-
reasce prescrisă de legile în vigoare, atestat despre
purtare, desteritatea în cântorile bis., spre a conduce
strana stângă și capabilitate de a instrua corul vocal
bis. esistent, pentru care (alesul) va primi anual o re-
munerație de $\frac{1}{8}$ parte din venitul curat al corului;
iar până la alegere să se presente în s. biserică, spre
a-și arăta desteritatea în cântare, conducerea corului
și tipic.

Recursele, adresate comitetului par. din Secusigi
să le subștearnă P. O. Oficiu ppresbiteral la Timișoara.

Secusigi, din ședința comitetul par. ținută la 8/21
Mai 1905.

Comitetul parohial

Cu consensul ppresb. *Dr. Traian Putici* inspec.
de școale.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunei Venerabilului Conzistor epar-
hial dto 24 Martie 1905 Nr. 1162/905 prin aceasta se
escrie concurs cu termin de **30 de zile** pentru în-
deplinirea parohiei devenită vacantă prin reposarea
parohului Ioan Mihailovici din **Murani** (ppresbiteral-
tul Timișorii).

Beneficiul constătător din folosința unei sesiuni
parohiale, stola și birul normat cum a fost până acum
precum și întregirea dotațiunei preoțești din coalele de
fasiune, asigură venitul prescris pentru parohii de clasa
primă, deci dela recurenți să cere ecalificațiunea din
§-ul 15 lit. a) a Regulamentului pentru parohii. Orfanei
repositului paroh i-se resevă dreptul garantat prin §-ul
8 al aceluiași Regulament.

Reflectanții vor avea să-și înainteze recursese adju-
state cu documentele originale la Prea On. oficiu ppresb.
al Timișorii, și cu observarea §-lui 18 din Regulament
să se prezente în s-ta biserică din loc, spre a-și arăta
desteritatea rituală și omiletică.

Murani, la 11 Aprilie v. 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul ppresb. tractual: *Dr. Traian Putici*

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza conclusului Venerabilului Conzistor epar-
hial Nr. 7583/903 prin aceasta se escrie concurs de
licitațiune minuendă pentru edificarea unei școale noauă
cu 2 sale de învățământ și 2 locuințe pentru învăță-
tori în comuna bis. **Fenlac** (ppresb. Timișorii).

Prețul de examare: 9072 coroane 92 fil.

Planul și proiectul de spese se pot vedea la ofi-
ciul parohial din loc.

Reflectanții vor avea să depună nainte de înce-
perea licitațiunei ca vadiu (zece) 10% din prețul de
exclamare, în bani gata ori în hârtii acceptabile.

Licitațiunea se va ținea **Duminică în 29
Maiu (11 Iunie)** 1905 la 8 ore a. m. în școala con-
fesională locală.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a da lucră-
rile reflectantului cu mai multă, garanță, fără privire
la rezultatul licitațiunei. Condițiunile de licitare încă
se pot afla dela oficiul parohial.

Fenlac, din ședința comitetului par. ținută la 3
aprilie 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul ppresb.: *Dr. Traian Putici*

—□—

3—3

Cercetați marea prăvălie

alui

Sommer Jozsef

Arad, Strada principală în palatul bise-
ricel rom.-catolice,

în care vor află îndeosebi domnii preoți:

☛ **pălării preoțești** ☛

de calități deosebite și dela cei mai experți me-
iestri, cu prețurile cele mai ieftine ce există. Pe
lângă asta on. public român va găsi în marele
magazin pe lângă serviciu prompt, având de con-
ducător al prăvăliei pe un român, ca on. clien-
t să fie pe deplin mulțumiți, următoarele articole

☛ **pălării de tot soiul, cilindre, și clac,**
cămăși de vară și de iarnă, gulere, manșete,
mănuși de vară și de iarnă, cravate, ciorapi, ca-
ciuli persiane, umbrele, etc. din fabricele cele m-

renumite franceze și engleze.

Sperând, că on. public român din loc și pr-
vincie mă va onora cu vizitele sale punându-
toată încrederea în firma prăvăliei mele semnez
deosebită stimă:

1—5

Iosif Sommer.

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD, Strada József főherceg-út Nr. 1.

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pe-
edificii publice și private, primește lucrări în sfera
hitecturei mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca speci-
în ritul nostru oriental edifică și restaurează bise-
în mod artistic, din care cauză îl recomandăm în-
sebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specificări
servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratul-